

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (maasta poistaminen)

Johdanto

Sisäministeriön maahanmuutto-osasto pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi koskien ulkomaalaislain muuttamista (SM035:2024).

Esityksessä ehdotetaan, että muissa kuin turvapaikka-asioissa tehtävien maasta karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että ne voitaisiin panna täytäntöön nykyistä nopeammin. Muutokset koskisivat sekä kolmannen maan kansalaisia että unionin kansalaisia ja heidän perheenjäseniään.

Lakiin lisättäisiin mahdollisuus määrätä ennakollinen maahantulokielto sellaiselle muualla kuin Suomessa oleskelevalle kolmannen maan kansalaiselle, joka vaarantaa kansallista turvallisuutta.

Lisäksi ehdotetaan, että maasta poistamista koskevaa sääntelykokonaisuutta selkiytettäisiin suhteessa Euroopan unionin lainsäädäntöön. Pääsyn epäämisen ja käännättämisen välistä rajanvetoa muutettaisiin, unionin kansalaisia koskisi jatkossa yksi maastapoistamismenettely, hallinta-asetuksen mukaiset siirtopäätökset erotettaisiin käännättämisestä ja pitkään oleskelleita kolmansien maiden kansalaisia koskeva vahvistettu suoja ulotettaisiin koskemaan myös käännättämistä.

Lakiin tehtäisiin myös lain soveltajien havaitsemiin muutostarpeisiin perustuvia yksittäisiä muutoksia. Tällaiset muutosehdotukset koskevat muun muassa kansainvälistä suojelua koskevaan päätökseen liittyvän maastapoistamispäätöksen tiedoksiantoa, esitystä oleskeluluvan peruuttamiseksi, oleskelulupakortin ja oleskelukortin tilapäistä haltuunottoa, oleskeluluvan raukeamisen ja voimassaolon päättymisen täsmentämistä sekä ulkomaalaisen henkilötuntemerkkien ottamista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 12.6.2026.

Lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota esitysluonnoksessa ehdotettavien muutosten vaikutusten arviointiin.

Tausta

Ehdotetut muutokset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman maahanmuuttopoliittisiin kirjauksiin, joilla pyritään tehostamaan laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden maasta poistamista. Hallitusohjelma edellyttää myös ulkomaalaislain uudistamista vaiheittain, mukaan lukien yhtenä osa-alueena maasta poistaminen. Lisäksi hallitusohjelman mukaan hallitus takaa kansallisen turvallisuuden kaikissa tilanteissa.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on vaikuttaa hallitusohjelman edellyttämin tavoin siihen, että maastapoistamispäätöksen saaneet palaavat tai heidät palautetaan lähtömaihin mahdollisimman nopeasti. Tavoite toteutettaisiin mahdollistamalla karkottamispäätösten nykyistä nopeampi täytäntöönpano.

Ehdotettavilla muutoksilla pyritään selkiyttää ulkomaalaislain sääntelyä ja yhtenäistämään sitä suhteessa EU-lainsäädäntöön. Esitykseen sisältyvien yksittäisten, soveltamiskäytännöstä esiin nousseiden muutosehdotusten tavoitteena on tehostaa ja joustavoittaa viranomaisprosesseja, jotta kansallinen lainsäädäntö tukisi tehokasta maasta poistamista.

Esityksen tavoitteena on myös varautua uudenlaisiin kansallista turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin ja ilmiöihin. Lakiin lisättäväksi ehdotettavan ennakkollisen maahantulokiellon tarkoituksena on estää ennalta sellaisten kolmannen maan kansalaisten pääsy Suomeen ja Schengen-alueelle, jotka voivat vaarantaa kansallista turvallisuutta. Tällaisia henkilöitä voisivat olla esimerkiksi tunnetut tai ulkomailla tuomitut terroristit taikka väkivaltaisten ääriliikkeiden uhkan muodostavat henkilöt.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/30556/2024.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi tai postitse osoitteeseen Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/30556/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus SM035:00/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan

kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausuntoaikaa on pidennetty viikko. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 9.2.2026. Vaikka lausuntoaika ajoittuu osittain lomakauteen, ei sitä ole mahdollista pidentää, sillä esitys liittyy EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta (ns. pakti) koskevaan hallituksen esitysluonnokseen, jolla pannaan kansallisesti täytäntöön EU-lainsäädäntöä. Molempien esitysten tulee olla voimassa 12.6.2026, jolloin EU-lainsäädäntöä aletaan soveltaa.

Valmistelijat

Lainsäädäntöneuvos Jutta Gras, sisäministeriö, p. 0295 488 650, [jutta.gras\(at\)gov.fi](mailto:jutta.gras(at)gov.fi)
Poliisitarkastaja Joni Länsivuori, sisäministeriö, p. 0295 488 582, [joni.lansivuori\(at\)gov.fi](mailto:joni.lansivuori(at)gov.fi)
Erityisasiantuntija Emma Rimmanen, sisäministeriö, p. 0295 488 325, [emma.rimmanen\(at\)gov.fi](mailto:emma.rimmanen(at)gov.fi)

Linkit

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM035:00/2024> - Linkki hankesivulle

<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM035:00/2024> - Länk till projektportalen

Liitteet:

[HE-luonnos UlkL muutos \(maasta poistaminen\) 16.12.2025.pdf](#)

[Utkast huvudsakliga innehåll och lagförslag 21.11.2025.pdf](#)

Jakelu:

Amnesty International Suomen osasto
Diakonissalaitos
Eduskunnan oikeusasiamies
Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti HEUNI

Helsingin hallinto-oikeus
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
Ihmisoikeuskeskus
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Juristiliitto
Kansaneläkelaitos
Keskusrikospoliisi
Korkein hallinto-oikeus
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun Keskusliitto
Maahanmuuttovirasto
Oikeusministeriö
Pakolaisneuvonta ry
Pelastakaa lapset ry
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Siirtolaisuusinstituutti
Sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö
Sisäministeriön rajavartio-osasto
Suojelupoliisi
Suomen Asianajajat
Suomen Punainen Risti
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tuomioistuinvirasto
Turun hallinto-oikeus
Turvapaikanhakijoiden tuki ry
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
UNHCR Pohjoismaiden toimisto
Unicef
Vaasan hallinto-oikeus
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hulkkonen Minna
Sisäministeriö

Gras Jutta
Sisäministeriö